

Jurisprudentie

Zaak T-138/14

**Randa Chart
tegen**

Europese dienst voor extern optreden (EDEO)

„Niet-contractuele aansprakelijkheid — Plaatselijk functionaris, tewerkgesteld bij de delegatie van de Unie in Egypte — Einde van de overeenkomst — Verzuim van de delegatie om aan het Egyptische socialezekerheidsorgaan het certificaat van uitdiensttreding van de functionaris te verstrekken en om nadien de situatie van die functionaris in dit verband te regulariseren — Verjaring — Aanhoudende schade — Gedeeltelijke niet-ontvankelijkheid — Beginsel van behoorlijk bestuur — Redelijke termijn — Artikel 41 van het Handvest van de grondrechten — Voldoende gekwalificeerde schending van een rechtsregel die particulieren rechten toekent — Zekere schade — Causaal verband”

Samenvatting – Arrest van het Gerecht (Zesde kamer) van 16 december 2015

- 1. Niet-contractuele aansprakelijkheid — Voorwaarden — Onrechtmatigheid — Schade — Causaal verband — Ontbreken van een van de voorwaarden — Volledige verwerping van het beroep tot schadevergoeding*
(Art. 340, tweede alinea, VWEU)
- 2. Niet-contractuele aansprakelijkheid — Voorwaarden — Onrechtmatigheid — Voldoende gekwalificeerde schending van het Unierecht — Miskenning van het recht van een derde land — Daarvan uitgesloten — Uitzondering — Miskenning die tegelijkertijd een schending vormt van het Unierecht*
(Art. 340, tweede alinea, VWEU; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 41)
- 3. Niet-contractuele aansprakelijkheid — Schade — Vergoedbare schade — Schade met een voortdurend karakter — Daaronder begrepen — Voorwaarden*
(Art. 340, tweede alinea, VWEU)
- 4. Niet-contractuele aansprakelijkheid — Voorwaarden — Causaal verband — Schade, veroorzaakt door het nalaten van een instelling — Materiële schade die een voormalig lokaal functionaris heeft geleden als gevolg van het niet afhandelen door een delegatie van de Unie van de administratieve formaliteiten die moesten worden verricht na de beëindiging van de functie van de betrokkene — Belangrijkste oorzaak van de schade niet gelegen in de gedraging van de delegatie van de Unie — Ontbreken van causaal verband*
(Art. 340, tweede alinea, VWEU)

5. *Beroep tot schadevergoeding — Verjaringstermijn — Aanvang — Voortdurende schade — Datum die in aanmerking moet worden genomen*

(Art. 340, tweede alinea, VWEU; Statuut van het Hof van Justitie, art. 46)

1. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punten 49, 50)

2. Op het gebied van de niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie vereist de voorwaarde met betrekking tot de aan de betrokken instelling of het betrokken orgaan van de Unie verweten onrechtmatige gedraging, dat een voldoende gekwalificeerde schending wordt aangetoond van een rechtsregel die ertoe strekt particulieren rechten toe te kennen.

Dienaangaande kan de miskennis van een nationale regeling van een derde land als zodanig op zichzelf geen schending van het Unierecht opleveren die kan leiden tot niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie. Daar staat tegenover dat wanneer een dergelijke miskennis tegelijkertijd een schending vormt van een regel van Unierecht, en met name van een algemeen beginsel van Unierecht, dit kan leiden tot niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie. Derhalve moet, wat de miskennis betreft door een delegatie van de Unie van het recht van een derde land inzake de opstelling van certificaten van uitdiensttreding voor haar personeel, worden vastgesteld dat er sprake is geweest van schending van het beginsel van behoorlijk bestuur, in de zin van artikel 41 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en, met name, van het beginsel van de redelijke termijn. Het beginsel van behoorlijk bestuur moet, wanneer het de uitdrukking vormt van specifieke rechten als het recht van eenieder op een onpartijdige en billijke behandeling van zijn zaken binnen een redelijke termijn, in de zin van voornoemd artikel 41 van het Handvest van de grondrechten, worden aangemerkt als een regel van Unierecht die ertoe strekt particulieren rechten toe te kennen. Bovendien beschikken de instellingen, organen en instanties van de Unie niet over een beoordelingsmarge met betrekking tot de eerbiediging, in een concreet geval, van het beginsel van behoorlijk bestuur. Bijgevolg volstaat de vaststelling dat er sprake is van schending van dit beginsel door een delegatie van de Unie op zich om het bestaan aan te tonen van een voldoende gekwalificeerde schending.

(cf. punten 51, 108, 109, 113-115)

3. De Unie is slechts niet-contractueel aansprakelijk wanneer de verzoeker daadwerkelijk schade heeft geleden die reëel en zeker is. Aan de voorwaarde dat sprake is van zekere schade is voldaan wanneer de schade met voldoende zekerheid imminent en voorzienbaar is, ook al kan zij nog niet nauwkeurig worden gecijferd.

Wat schade met een voortdurend karakter betreft, zij opgemerkt dat schade die zich in de loop van achtereenvolgende periodes steeds opnieuw voordoet en groter wordt naarmate de tijd verstrijkt, geacht wordt een dergelijk karakter te hebben. De materiële schade die wordt gevormd door de administratieve en advocatenkosten die een voormalig lokaal functionaris heeft gemaakt voor de verlenging van zijn verblijfs- en werkvergunningen in een lidstaat en de verkrijging van de nationaliteit van die staat – als gevolg van het verzuim van een instelling om na zijn ontslag in een derde land zijn situatie te regulariseren, welk verzuim de betrokkene zou hebben verhinderd weer in dat land te gaan werken en wonen – kan evenwel niet onder deze definitie vallen. Deze kosten hebben immers, ook al hebben zij zich gedurende verschillende jaren enkele malen herhaald, een kortstondig karakter, aangezien zij feitelijk zijn ontstaan op de data van inleiding van elk van de betrokken administratieve procedures en de bedragen ervan niet groter zijn geworden naarmate de tijd is verstreken.

De schade die wordt gevormd door de kosten die de betrokkene stelt te hebben gemaakt om naar het derde land waar deze delegatie van de Unie is gevestigd te reizen, kan evenmin als voortdurend worden aangemerkt. Dergelijke kosten concretiseren zich immers, naar hun aard, feitelijk op de datum van elk van de betrokken reizen en worden niet groter naarmate de tijd verstrijkt.

(cf. punten 52, 81, 82, 86)

4. Op het gebied van de niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie vereist de voorwaarde inzake het bestaan van een causaal verband tussen de gestelde gedraging en de aangevoerde schade dat deze schade een voldoende rechtstreeks gevolg moet zijn van de verweten gedraging, dat wil zeggen dat die gedraging de belangrijkste oorzaak van de schade dient te zijn, aangezien er geen verplichting bestaat om alle nadelige gevolgen van een onrechtmatige situatie, hoe verwijderd ook, te vergoeden.

In het bijzonder in gevallen waarin wordt betoogd dat de gestelde schade door een nalaten is veroorzaakt, moet de zekerheid bestaan dat de schade effectief door het gelaakte nalaten is veroorzaakt en niet kon zijn veroorzaakt door andere gedragingen dan die welke de verwerende instelling ten laste worden gelegd. Met betrekking tot een beroep van een voormalig lokaal functionaris ter zake van de materiële schade die hij heeft geleden als gevolg van het gestelde verzuim van een delegatie van de Unie om zijn situatie na zijn ontslag bij de lokale autoriteiten te regulariseren, zij opgemerkt dat indien dit verzuim tot gevolg heeft gehad dat de betrokkene niet heeft kunnen terugkeren naar het land waar de betrokken delegatie van de Unie is gevestigd, om daar te gaan werken en wonen, zijn persoonlijke keuze, en niet de gelaakte handelwijze, doorslaggevend is voor zijn besluit om een appartement te kopen in zijn woonlidstaat en daarvoor een hypothecaire lening af te sluiten. Tussen de bovengenoemde handelwijze en het besluit om tot die aankoop en lening over te gaan, bestaat hooguit een indirect causaal verband.

(cf. punten 53, 132, 133)

5. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punten 55-58)